

Méhészeti Közlöny

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKLAPJA,

MINT

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ ÖNÁLLÓ MELLÉKLETE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A méhészetre vonatkozó közlemények
a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztőségéhez
czimzendők.
(Ó-vár, Bástyautca 9. sz.)

Rendes tagok 2 frt, küri tagok 1 frtot fizetnek.
a „Méhészeti Közlöny“-t és „Erdélyi Gazdá“-t
ingyen kapják.

A meghült zápköltés és a ragadós költésenyvről.

Az előadottakból reá ösmerhet bármely kezdő méhésztárs is a költésenyvre, ha soha nem látta is azt.

Hogy pedig sokkal nagyobb súlyt fektetek ezen, már sokszor említett veszélyes kór megösmertetésére, mint a milyen figyelemre ezt talán e sorok olvasója méltatja: az abban leli magyarázatát, hogy biztos és határozott tudomásom van róla, hogy 6 --7 év óta hazánkban is mindig gyakrabban kivessi egyes méhtelegekből a maga áldozatát, anélkül pedig, hogy az illető tulajdonosnak sejtelve volna róla, hogy tulajdonképpen mi okozza néha, a legkedvezőbb időjárás mellett is a legerőteljesb méhcsaládjának végelpusztulását.

És ha egyesek olvasás után reá is jönnek a baj okára: fájdalom, akkor már késő minden ellenintézkedés, mert kiterjedt a fertőzés az egész méh-állományra. — Legveszélyesebb pedig, ha a senyv tavaszkor fellépett. Kevésbbé veszélyes azonban őszkor, pl. augusztus végén és szeptember havában, mivel ekkor már csak elvétve talál egy kis tönkre teendő költést.

Nagyon drágán fizette meg a tandíjat Beszterczén Schell Károly tanító, a kinek 1886 évi július hó közepén lepte meg a fertőző senyv 24 méhcsaládból álló, szakszerűen berendezett s odaadó gondozásban részesített telepét. Nevezet majd 2 hóval későbbben vette észre, hogy méheit mily veszély fenyegeti. Azonnal el is követett mindent, a mit valaha olvasott méhei megmentése iránt. Kicsérülte friss, tiszta lépek.

kel a fertőzötteket, kimosta karbolos vízzel a kaptárokat, sőt többet átköltöztetett egészen új, tiszta kaptárba. Mind nem ért semmit, késő volt, ki volt a ragály terjedve minden méhcsaládjára, kárba veszett több évi fáradozása, mert egyetlen család méhet sem telettethetett be, október közepéig mind beszámoltak az étellel és ez, igen kedvező s bőven mézelő nyári évadban történt.

Mindenekelőtt magunk iránti kötelességünk az, hogy feltétlenül meg kell ösmerni ezen költés-rákot. A leirt jelenségekből pedig reá ösmerhet arra az is, aki azt soha nem látta, s ha méheink állapotát figyelemmel kísérjük, észre vehetjük a veszélyt ieejében s akkor elejét vehetjük a ragály továbbterjedésének. Ha a ragály június július havai-ban lép fel 1—2 családnál, semmisítsük meg inkább azt, hogysem az egész telepet kitegyük a veszélynek. Ellenben szeptember-október ha-vaiban kevésbé lehet félni annak utókövetkezményétől, de akkor is egészen ki kell cserélni minden építényét, mézét. És miután tudomá-sunk levén a beteg családról s ha tavaszkor ismét mutatkozik a senyv, azonnal eltesszük akkor is láb alól.

Különféle bajok megfigyelésére, melyeknek méheink alá vannak vetve, a legmelegebben ajánlom a méheink röplése, mozgalma feletti szemletartást, mely által — ha abba belegyakoroljuk magunkat — oly sok minden bajoknak jövünk nyomára, melyet egy nagy méhtelegben 3 nap alatt sem bíránk keresve megtalálni; sőt, némelyiket keresve soha; így pl. a rablást mindig csak külső látás által constatálhatjuk s van ehhez hasonló más baj is. Nagy fontosság tulajdonítandó a méhek délijátékának megfigyelésére is; mert, a mely rendes körülmények kö-zött élő méhcsalád azt elmulasztja, — melynek termékeny anyja és köl-tése kell, hogy legyen, és mégis elmulasztja a déli előjátékot, ott nincs rendjén a széna, azt behatóan meg is kell aztán vizsgálni.*) — Tekint-sünk tehát végig méheink röplyukain, hordás idejében d. előtt és figyeljük meg a déli játékot. Az előbbit azért, hogy lássuk, nem csökken-e egyik vagy másik méhcsaládnál a kijáró hordméhek száma, ahelyett, hogy az a család erejéhez képest szaporodjék. Az utóbbi, illetve a déli előjáté-kozást pedig azért el ne mulasszuk megsemlélni, hogy mely család méh tartja meg az előjátékot és talán be is szüntetni azt. Ezt azonnal meg kell vizsgálni, mert tudni kell, hogy mindazon méhcsaládok is megtart-

*) „A szemletartás“ czime alatt rövid idő alatt fogok egy cikket írni, melyét előre kecségtet a remény, hogy nem leend érdektelen, mivel azt tények-
kel fogom illusztrálni. (Abend.)

ják a délijátékot 15—15 napig, azon időtől kezdve, midőn a költés-senyv által meg lőn támadva. Megtartják pedig azért, mert — ismétlem — a bepecsételt költés fertőtlen maradván, kifejlik ugyan, de minden nap kevesebben repülnek ki, amig végre mind odahagyja czelláit, akkor beszünt aztán a délijáték örökre, mivel azontul megszűnt a fiatal nemzedéknek kifejlődése, nincs, amely előjátékozzék. Az ilyent aztán ha megvizsgáljuk, könnyen reá találunk, ha 2—300 méhesaláddal rendelkezőnk is. Akinek azonban kevesebb számmal van dolga, az magától értetődik, a kas belsejében is megfigyelheti, hogy nincs-e valami baj.

Remélve pedig azt, hogy elősorolt közleményem nem marad minden figyelmen kívül és, ha netán nnnak alkalmazása is szükségessé válnék, azon esetben, hogy a bajnak annyival is bizonyosabban alapos eleje vételessék, amig késő nem leend: nagyon szükségesnek tartom még potlólag a következőket elősorolni: tudva azt, miszerint a senyv ellenintézkedés nélkül olyannyira ragadós, hogy méltán el lehet róla mondani, hogy „szárnyon jár“, oly rohamosan terjed. Tény az, hogy a méhek röpkörén belől eső minden néven nevezendő méhtelep egyaránt ki van annak téve. Ezt a tényállást egy pillanatra sem szabad tehát figyelmen kívül hagyni. Különben a magunk iránti kötelességnek is csak részben tettünk a kellő óvintézkedéssel eleget, ha csupán saját méhtelepünkben fölmerült baj ellen intézkedünk, mert elhurczolják ezt a méhek egyik szomszédos méhtelepből a másikba; ki kell tehát a kiinduló kutforrást is kutatni. És ha sikerült azt kitudni, hogy a baj saját telepünkben keletkezett, vagy megfordítva, szomszédunk telepéből méhtejeztetett meg saját telepünk, azon esetben az ügy és a méltányosság szempontjából, valamint saját érdekünkre tekintettel, a szenvedő szomszédos méhtelepleben is meg kell tenni mindent, a mi lehetséges a baj terjedésének meggátlása iránt.

Különben azon esetben, ha t. i. csakugyan más telepéből hurczoltatnék hozzánk a ragály, a legéberebb figyelmünk daczára is hajótörést szenvedne minden fáradozásunk, mert amint egymásutáu megmétejeznék magokat méhesaládaink, úgy sorrendben semmitenénk azokat meg az utolsóig. Az utolsóinak elpusztításával megszűnnék ugyan a betegség s egy a halálozás is. Ámde ezen szomorú végü esemény önkénytelenül eszünkbe juttatná a cigánynak ama ösmeretes, önmagát megnyugtató mondatát: „No legalább megszűnt a dög.“

Nehogy tehát a már fennebb említett besztercei méhtelep sor-

sára jusson a mienk is, a szomszédos méhtelepeknek egészségi állapotát is ép úgy figyelemmel kell kísérnünk, mint a saját méheinkéit.

És most azon óhajomnak adván kifejezést: veszek bucsut e sorok t. olvasótól: Óvja meg Isten kedvelt kis munkásainkat ezen, már sokszor említett fertőző kórtól; ettől a gyilkos költésráktól.

Abend András.

A méhésztélyről.

Márczius 22-én volt a téli idény utolsó méhésztélye. A méhésztet barátai nagy számban gyűltek egybe ez alkalommal, hogy részüljenek abban az élvezetben, mit a Szentgyörgyi Lajos főtitkár, Zágóni (Albu) József igazgató alelnök és Kőműves Gerő altitkárnak magvas előadásai nyújtottak. Szentgyörgyi lelkesen szólt a jelenlevőkhez a előadásával téli munkálkodásunk zárókövét tette le. Melegen szólt a méhésztetről; különösen az ifjúsághoz, mely e téli évad alatt is, az előadások sűrű látogatásával, oly fényes bizonyítékát adta annak, hogy felfogta e nemes és hasznos foglalkozás kiváló fontosságát. Kőműves Gerő a méhésztet eddigi fejlődéséről és a további teendőkről tartott előadást, kiemelvén, hogy e hasznos gazdasági ág fejlesztésében minő fontossága van a méhészt-egyleteknek, melyeknek karöltve kell folytatni a munkát, hogy a kitűzött cél biztosítva legyen. Zágóni József a méhészteti eszközöket ismertette. Ezuttal is azt az irányelvet hangoztatta, hogy okosabban méhésztkedhetünk kevés eszközzel is; kerüljük a komplikált szerszámok tévesztő labirintusát, a jó méhésztkezéshez nem kell egyéb, mint tanulmánnyal párosult értelem, jó magyar méh, egyszerű, de észszerű eszközök. Az előadás 7 óra után ért véget. Április közepétől kezdve az egyleti méhesben időnként gyakorlati előadások lesznek. Az előadás napjait ezután határozza meg az elnökség s annak idejében értesíteni fogjuk arról méhésztársainkat.

Méhészteti igék.

A méhek vásárlása. Kezdő, kinek méhei még nincsenek, természetesen, hogy azokat vétel után kell beszereznie, mely alkalommal figyelembe veendő, hogy lehetőleg olyan méhesből vegyék, illetve fedezzék szükségieteket, melynek tulajdonosa maga is szorgalmas méhésztés kiről feltehető, hogy elhanyagolt családokat telepén tünni nem szokott.

Tekintve azonban, hogy már a példabeszéd is azt mondja, hogy „minden szentnek keze önmagához leghajlékonyabb“, nagyon helyesen cselekszi kezdő, ha a vásárlandó családok megválasztására egy, nálánál

szakértőbb barátját vagy ismerősét is felkéri, mert elvitázhatlan, miszerint több szem mégis többet lát.

Vásárlási időszakul melegen ajánlom kezdőknek a tavaszt, mert habár ekkor valamivel többet kér a tulajdonos méheiért, mint ősszel, ezen körülmény a kezdőt ne zavarja; adjon többet szívesen tavasszal egy már áttelelt családért, mert lehet, hogyha ugyanazt ősszel vette volna, talán ép a tulságos dédelgetés folytán télen elpusztult volna, már pedig az óriási baj, mert ha valami már kezdetben elveszi az ember kedvét, megrendíti bizalmát, úgy bajosan fog a savanyu almába még egyszer bele harapni.

A tél olyan szeszélyes, hogy néha a legapróbb okot sem mutató, és praktikus mester gondozása alatt levő méhest is megdézsmálja. . . . A kár, kár ugyan mindenkinek, ám de nagy különbség, ha egy 20—30 törzsszel bíró gazdának vész el télen pár családja, vagy egy kezdő akarónak van ugyanannyi vesztesége azért, mert többel egyáltalában nem rendelkezett.

Volt alkalmam olyformra nyilatkozatot hallani, hogy „tekintve az olcsóságra, vásároijunk ősszel, ne féljünk a téltől, mivel ha tavasszal veszünk is drága törzseket, azokat is el lehet a következő télen veszteni“, stb. Ez érvelések azonban felette gyengék

Nyáron át a kezdő sokkal közelebb áll a nyereséghez, mint a veszteséghez; feltehető jelesen: hogy tavasszal vett, tehát a krízisen már keresztül ment családjától egy-két rajt nyer, kevés mézet is élvezhet, mely tényezők vannak épen hivatva a kezdő kedvét öregbiteni. Azután meg nincs az a szakkönyv, melyből a kezdő annyi lelkesedést merithetne, mennyit egyetlen nyáron, a saját kis munkássai mellett elsajátít. Ott tanulja megismerni a méhek hasznát, szorgalmát; szeretni azokat, és már ekkor előre tervet készít magának: hogy és mint fogja majd kedvenceit betelelni s ilyen előzmények után, ha véletlenül télen mégis némi kára lenne, már az nem volna többé képes őt a méhészettől elriasztani, meg hát jutott is, maradt is.

Kezdő tehát csakis tavasszal szerezzen méheket, sőt mivel köz tudomásulag minden kezdő egyuttal némileg a törzsek szaporítására is gondol, hát első alkalommal csakis közönséges gyékény vagy szalma kasokban levő törzseket szerezzen, mert ezen kasok, mint kitűnő rajzotatók ismereteseek. Az ezekből nyert természetes rajokat azonban helyezze már műkaptárba, mely kaptárok ismét könnyen, és szép tiszta lépes, vagy pergetett csemege-mézhez juttatják a tulajdonost.

Károlyi Gyula.

Krónika.

Igen hosszadalmasnak kellene lennem, ha mindazt fel akarnám sorolni, a mi hiányzik s a mitől hazánk méhészetének fölvirágzását várjuk.

A méhészeti védtörvény eszméje, egy szerencsétlen kísérlet után levétetett a napirendről s bárha most már elegendő anyag áll rendelkezésünkre, hogy az első tervezet evült részei kicserélésével, egészséges kompozíció kerüljön a törvényhozás elé: a kezdeményezés semmi jelét se látjuk. De megvan a reményünk, hogy új földmivelésügyi miniszterünk éles látását e fontos kérdés nem fogja kikerülni s a kilátásba helyezett reformok között ez is helyet foglaland.

Az országos, központi árucarnok eszméje is kataleptikus álomba merült. Ennek a példáját követi az avval kapcsolatos, többi tervezgetés is, melyeket a múlt őszőn olyan szépen s olyan alaposan megbeszélt a budapesti szakértekezlet.

A tanítóképezdek körül is vártuk a tavaszi méhzsongást és a szakoktatást. Itt van Hugó nap; de a méhesek helyét még gype borítja, a szakoktatás kérdése még csak irott betű.

A vándorgyűlések és hazai méhészek kiállításának kérdése is várja ez ébredést. Mikor pezsdül föl ismét az az élet, mely csak néhány év előtt, oly erőteljesen lüktetett a magyar méhészek táborában?

Ez a zsibbadás egy jelentőségű a haladás stagnálásával.

*

Ha más államok virágzó méhészetét tekintjük: mindenütt tapasztaljuk, hogy a nagyobb eredmény az egész összműködésével volt elérhető. Az egyesült államoknak alig egy százados méhészete tulszárnyalta az öreg Európát, s annak ma már veszedelmes konkurense. Majdnem a képzeletet felülmuló, nagy kiterjedésű, virágzó méhesek vannak ott. Ezek között legelső a Heteringson századosé, Charry Valleyben. A „L. B. Z.”-nek onnan küldött hiteles értesítés szerint, nevezett méhész nem kevesebb, mint 2500 méhesalád ura s évenként 100.000 font mézet termel. A méz legnagyobb részét Anglia, egy jelentékeny mennyiséget pedig Németország fogyasztja el. Évi bevétele mintegy 100.000 márkára meg Szomszédjának, azért a jogért, hogy méhei kihasználhassák mézlegetőjét: jelentékeny összeget fizet. Két gőzfűrészgép, pár hétig folytonosan dolgozik, hogy elkészíthessék a csomagoláshoz szükséges ládákat, melyekben évenként mintegy 150.000, mézzel telt üvegedényt küldenek szét. Arról hallgat a tudósítás, hogy a mintegy ötven

millióból álló méh-sereg (egy családra 20 000-et számítva) mekkora területen van elhelyezve. Ez a világ legnagyobb méhészete.

A Kalifornia ötven évet meg nem haladó méhészete szintén bámulatosan előhaladt.

Nagybritániában s különösen Irország északi részében csak 10 év óta ösmerik a mű-méhészetet s az egyletek közreműködésével, így rövid idő alatt, a fejlődés magas fokát érték el. Ausztria, Németország és Schweitz, méhészetének és méhészeti literatúrájának mai, magas fejlettségét, szintén a közös cél egy akaratu munkásainak köszöni.

*

A külföldi szakirodalom érdekességeiből ösmertetem Schönfeld értekezését a „Himpor-élelemről“. („L. B. Z.“)

Az állati test felépítésére nemcsak szénhydratra, hanem fehérnye tartalmu tápanyagokra is szükség van, írja a szerző.

A méz 1% szénhydratot, a himpor 4—5% légenyt tartalmaz.

A mézelő méh fiatal álczái, köztudomás szerint, első táplálékul a dolgozó méhek gyomrában előállított tápnedvet kapnak Ezen tápanyag szárított alakban, Dr. Planta évek hosszú során tett pontos vizsgálatai szerint tartalmaz:

1. anyaméhálczáknál:	2. dolgozó m. álczáknál:	3. hereálczáknál:	
45.14%	40.62%	43.79%	fehérnyeanyag
20.39%	31.51%	24.03%	czukor
13.55%	6.03%	8.32%	zsiradékot.

Mindhárom álczánál azonnal szembeötlő a fehérnye tartalmu tápanyagok tulsulya, mindamellet még sem szabad megfeledeknünk, hogy csakis az anyaméhálczák tápláltatnak teljes bebábozásuk idejéig ezen fehérnyedus tápanyaggal; a here- és dolgozó-méh-álczák ellenben csakis 4 napig, a mely időn túl saját beható vizsgálatrim szerint, átmeneti tápanyagként, himporral gazdagon vegyitve és nem teljesen megemészteve nyujtatik, míg végre a mézet és himport nyers állapotban adjuk, ez utóbbit azonban oly nagy mennyiségben, hogy az szabad szemmel az álczák fehér testén keresztül is észlelhető. Valósággal is ugyanazon tápanyag szolgál — a méz és himpor — táplálékul a kifejldött mézelő méhnek. E tápanyagra oly időben is szüksége van, midőn álczákat nem nevel, vagy nem állit viaszot elő. A méz egyedül nem felel meg huzamosabb ideig táplálékul. Hogy a dolgozó-méhnek saját élete fenntartására minden időben szüksége van a himporra, nem csak az bizonyítja, hogy minden méh, mely külső munkával van elfog-

lalva, tehát oly időben is, mikor az álcák nevelésével és sejtépítéssel egyáltalában nem gondol, — de megerősíti azon tény is, hogy az első téli hónapokban, midőn az álcák neveléséről és viaszkészítésről szó sem lehet, himport eszik. Ha valamely méh bélhuzamát ezen időben megvizsgáljuk, azt fogjuk találni, hogy az kivétel nélkül himpor-gömböcskével, vagyis inkább azok tokocskáival van tele. És hogy a herék himpor nélkül, azaz miután ők himport nyers állapotban sohasem esznek, tápnedv nélkül, 3 napon túl nem élhetnek, kísérletek után a két utolsó nyári idény alatt állapítottam meg.

Ennek látszólag ellentmond ama sokszor hangoztatott tény, hogy oly méhek, melyek a betelelés alkalmával egyetlen sejt-himporral sem rendelkeztek, mégis türethetőleg kiteleltek és álcákat is neveltek, még mielőtt a természet a kirepülést megengedte és friss himport nyujthattott volna. Ez az eset valóságban nem fordul elő. Egy méhlik, mely csak egyetlen nyáron át be volt népesítve, nem himpor nélküli, még azon esetben sem, ha egyetlen sejt sincs himporral tele; sőt inkább hasonlítható egy malomhoz, a mely a legtitkosabb rejtekeiben is lisztporral áthatva és megtöltve van. Ha egy tűhegygel a méhlik belsejéről, vagy egy léptábláról egy mákszem nagyságot levakarunk, a mikroskop alatt számtalan himpor-gömböcskét látunk, ezek a hordás ideje alatt oly hatalmasan szállingoznak ide s tova a kaptár belsejében, hogy még a viaszot előállító méhek potrohuk hátulso gyürüi között lévő viasz-lemezeket is belepik és így a viasszal beépíttetnek. A méheknek tehát egy idősebb építményben himpor hiányuk nem lehet. Késő utórejknál, melyek kevés építményt állítanak elő, azon a hiány igen könnyen beállhat.

x.

Teendő a méhesben.

Legfontosabb teendő, mit april hó első felében végezni kell a méhészek: a méhcsaládok rendezése. Vizsgáljuk át a kaptár építményét s rendezzük azt, olyképen, hogy penészes, vagy egertől rágott lép ne maradjon benn s a mézszegény családot segítsük föl higitott mézzel. A kijegezesedett (megcukrosodott) mézes lépeket ki kell szedni, mert azok csak bajt okoznak. Ha a mezcukrosodott mézes sejtek be vannak fedve: nyissuk meg a sejteket; ha ezután a lépeket 35—40 R. fokos vízbe helyezzük: a méz kiolvad, a nélkül, hogy a lép maga sérülést szenvedne. Az ekként kiolvasztott, higitott mézet fölhasználhatjuk a méhek etetésére.

A hasznból való etetést e hó első felében meg kell kezdenünk. Az erősebb családokat válasszuk ki e célra, hogy a mézidény beálltáig lehető népesekké tegyük. Így, bő mézszüretre lehet kilátásunk. Hasznból való etetésre

hig mézet adjunk, egy rész mézet két rész vízzel hígítva Legjobb, ha két naponkint etetjük a családokat, egyszerre keveset adva (10—12 dekányit), mert ha egyszerre sok hígított mézet adunk a családnak, megerjed a kaptárban s ártalmas lesz. Az erjedés megakadályozása céljából több méhész a szaliczilisav alkalmazását ajánlta; ujabban azonban, tekintélyes szakértők annak ártalmasságát bebizonyították, ennél fogva jó lesz azt is mellőzni.

A lisztet még e hóban is adnunk kell a méheknek. Mindaddig, a míg csak hordják. A lisztet zsemlye színre kell piritani s vegyítsük finoman törött cukorporral és kevés paprikával. Erre nézve ajánljuk **Á b e n d** András utasítása szerinti keveréket, t. i. $\frac{1}{2}$ kiló lehető finom buzaliszt, 5 deka cukor és 10 gramm paprika. (L. „M. Közlöny“ 1888. évi 6. számában a feleletek rovatát.)

Vegyes közlemények.

— Kérelem. Felkérjük a tagsági díjjal hátralékosokat, hogy esedékes tagsági díjaikat sziveskedjenek mihamarább beküldeni **G e b h a r d t** Döme pénztárnokhoz, Kolozsvárt. Rendes tagsági díj egy évre 2 frt. Kőri tagsági díj 1 forint. Ugy a rendes, mint a kőri tagok, a „Méhészeti közlöny“-t és „Erdélyi gazdá“-t ingyen kapják. Kőri tagsági díjkezdményben részesülnek a községek, körjegyzők, tanítók és segédiskészek, valamint a magyar méhészek egyesületének tagjai, minthogy viszont, az erdélyrészi méhészegylet tagjai is 1 frt-ért kapják a „Magyar méh“- című szaklapot.

— **Értesítés.** Egyletünk igazgató választmánya april 5-én délután 5 órakor gyűlést fog tartani a gazdasági egyesületi iroda helyiségében; tárgya lesz: a hármass bizottság által kidolgozott alapszabály.

— **Az egyleti méhtelegen** megtörtént a méhcsaládok tavaszi átvizsgálása. Valamennyi kitűnően telelt; még az anyanevelések is. A családok átlag gazdagok mézben s így a tavasz, a legjobb reménnyel kecsegtet.

— **A méhszurás ellen.** A „Vereins-Blatt des R. Westf. Verein“ című lap legutóbbi számában azt az épületes tanácsot adja a méhészeknek, hogy ha megszurta a méh, ugyanavval méhvel dörzsöljük jól be a szurás helyét; ha pedig a gyilkos jószág már elröpült, miután fulánkjával megajándékozott: fogjunk hamarosan egy másik méhet s a massage-kurát végezzük ama szerencsétlen pára testével. Az a német méhész, úgy látszik, nem tudja, hogy a méhek legnagyobb ellenése a tudatlanság. Mi azt tartjuk, hogy a méhszurás ellen legjobb praeservativa az elővigyázat, legjobb orvosság a türelem, az idegebb méhész pedig használjon ammoniákat, vagy sósborszeszet, de

soha, egyetlen méhet se ölünk meg szándékosan. Szükséges volna tudnia a recepte írójának, hogy Kilimandscharóban a négerek nem ölik le a méheket, hanem elkábitják füsttel, mikor szüretelnek, s az üres kasat visszatevén helyére, a család másnap folytatja munkáját. Tehát ott többre becsülik a méhet, mint Vesztfaliában.

— **Méhész-induló.** A méhészet terjeszkedése iránt a zeneszerzők élelmessége se maradhat közönyös. A multkor említést tettünk a lipcsei méhészeti zeneszerzeményekről s megjósoltuk, hogy maholnap meghalljuk a raj indulót is. Nem kellett soká várni reá. Megjelent a „Hurrach die Bienen schwärmen“ című méhész-induló, szöveggel. Szerzette L. Sorge. A szerzemény annyira sikerült, hogy ha májusban zenélik a méhes előtt, a méhek is kedvet kapnak a rajzásra, s nem várnak az anyaméh biztatgatására.

A „**Méhészeti kalauz**“, egyletünk által elősmerésre méltatott kézikönyv kapható Horatsik J. helyi könyvtáránál s általa minden könyvkereskedésben. Ajánljuk e hasznos füzetet méhésztársaink figyelmébe. Ára 30 kr.

— **Kitűnő sejtközfal.** Csiki J. József tagtársunk, ujonnan rendelt amerikai gépével még az eddigieket is jóval felülmúló, kiválóan szép és jó sejtközfalat gyárt. Teljes megnyugvással ajánlhatjuk tagjaink figyelmébe.

— **Kaptárok.** Elsőrendű asztalos-kézből kikerült 9 es és 6-os állókaptárok kaphatók Boér Sándor tagtársunknál Kolozsvárt. A 9-es ára 18 frt, a 6-os ára 12 frt. E kifogástalan kaptárokat ajánlhatjuk megvételre. Megrendelések Boér Sándorhoz intézendők.

— **Az első magy. kereskedelmi méhteleg árjegyzéke** az 1989-ik évre megjelent és kívánatra ingyen, — bérmentve megküldetik. Czim: Kühne Ferencz, I. s. magy. kereskedelmi méhteleg. Budapest, I. kerület, Atilla-utca 151. szám.

— **Czakó Sándor** asztalos és méhésznél Nagy-Kátán (Pest-megye) kapható: Anyabölcső védő 2 krt. Anyakalitka, befelé nyíló ajtó 20 kr. Anyarács Hannemann-féle, tetszés szerinti darabokból, □ métere 2 frt 20 kr. Anyavár, 3 keretű 50 kr, 3 egész keretű 80 kr. Anyásító s egyesítő rekesz, 6 fél keretű 80 kr. Boxis alá való ráma, a méztérbe 5 kr. 100 drb. boxishoz való lécz, gyalulva és elvágva 2 frt. 100 drb. boxis készen 3 frt, be is üvegelve 9 frt ; boxis szegező gép 12 cm. magas, 12 cm. széles 30 kr. Etető teknő, kicsi (spekulatívra) 3 kr. Etető edény bádogból, a méztérbe való 30 kr. Etető keröt, 3 vályus, a nép

közé való 40 kr. Gumi-kesztyű párja, szabadalm. gumiból 3 frt 50 kr. Herefogó 30 kr. Herekizáró 10 kr. Kaptár, anyanevelő, 1-es 1 frt 30 kr, 2—3-as 3 frt 70 kr, 4-es 4 frt 90 kr, 5-ös 6 frt. Kaptár, átmeneti, 10 keretű 1 frt 50 kr. Kaptár, álló vagy fekvő (Délmagyar.) 1-es 4 frt, 2-ös 7 frt 60 kr, 3-as 11 frt, 4-es 14 frt 50 kr, 6-os 20 frt 60 kr, 9-es 30 frt, 12-ös 39 frt. Kaptár figyelő, 4 keretű 3 frt, 6 keretű 4 frt. Keret-fogó, ónozott erős sodronyból 25 kr. Keret készen, 100 drb 3 frt 50 kr, egész keret 4 frt 50 kr. Kerethez való lécz 100 drbhoz, gyalulva és elvágva pontosan, kivánság szerint, csak szegezni kell, 2 frt, egészhez 2 frt 50 kr. Keretlécz és egyéb vágó fiók 40 kr. Keret szegező gép 40 kr, egészhez 50 kr. Keret szegező gép, melylyel bármtűt lehet 3 frt. Keretszeg 1000 drb, kék 14/20 számú 15 kr. Kerettávszeg 1000 drb, kék 16/20 számú 20 kr. Kerettávszeg-mérték, vasalt, kicsi 5 kr, nagy 15 kr. Kerettágító, ónozott, erős sodronyból 10 kr. Keret-tartó, fele zárt, 30 fél, vagy 15 egész keretre 2 frt. Méhbesöprő-deszka 25 kr, horganylemezzel 40 kr. Méhész-sapka, lószőr, vagy sodronyból 40 kr. Mézedény. erős, fehér bádogból, 2½ kilós 25 kr, 5 kilós 40 kr, 10 kilós 70 kr, 10 kilós 1 frt, 24 kilós 1 frt 30 kr. Mézpergető 2 félkeretre 5 frt, 4 fél vagy 2 egész keretre 6 frt, 4 egész keretre 7 frt. Műlép tiszta viaszból, fél vagy egész keretre 2 frt. Műlépragasztó-deszka 15 kr, egész keretbe 20 kr. Műlépsajtó fémből, öntésre egész kerethez 12 frt, mástásra félkerethez 8 frt 50 fr. Műlépsajtóhoz, víz- és viasztartó edény 1 frt 50 kr. Rajfecskeendő, erős, fehér bádogból 80 kr. Rajfogó, mely egyuttal rajszállító is 1 frt 50 kr. Röpdeszka csuklós ponttal 20 kr. Röplyuk-rekesz, rabló méhek ellen 5 kr. Sejtkezdő falécz 5 kr. Sejtlefődelező kefe 50 kr. Szimoth, horganylemezre festve 3 kr. Szédítő váson, 10 népre való 6 kr. Vágány s egyuttal fenéktisztító is 10 kr. Vassodrony-szövet 10-es sz. □ m. 1 frt 20 kr, festve 1 frt 50 kr. Viasz s egyuttal mézsajtó is (hengeralaku) 5 frt. Ziebolz-féle üveg 16 kr, kamrával 25 kr. Jegyzet. A kaptárokat a fent irt árért teljesen felszerelve adom és befestve, az anyanevelőkhöz 5—5, a rendes kaptárokhoz pedig 30 - 30 kerettel értetik (a 24 keretesek 10%-kal olcsóbbak) készítem pedig tetszés szerint- 34 mm. vastag deszkából, vagy pedig 15 mm. vastagságuból és jó vastagon beburkolom zsúp és náddal. A keretek tetszés szerint, vágányba vagy léczeken függnék s olyan keretet küldök, a milyen kívántatik. Hasonló árért készítek bárminő fajta kaptárt is, u. m. : Májér, Neiszer, Liebner, Lapozó stb. A kettős falazatu kaptárok 10%-kal drágábbak. A kaptárok alja, te-

teje és ajtaja nem kap burkolatot, illetve kettős deszkafalat. A megrendelést magyarul minél előbb kérem megtenni, hogy a készletben nem lévő tárgyat a kellő időre elkészíthessem. Az árak készpénz, vagy megfelelő előleg mellett, utánvétellel Nagy-Kátán.

Kérdések rovata.

Két darab ingó szerkezetű kaptárban oly koru anyaméhvel bírok, melyek már ez év június havában a 3 évet meghaladják. — Fogas méhészeti vezérelv: „Három évesnél idősebb anyát meg ne tőrj!” Biztos utmutatást óhajtának ama kérdésre: vajjon az ily koru, 3 évet betöltendő anyát engedje-e a méhész, hogy természetes előraj anyjaként kivonuljon és bevárja, hogy az új köpüben még tojást is rakjon? Avagy, be nem várva a rajzást, de már ugyannyira rákészült, hogy az illető kaptárban még anyaház is található, — ekkor távolíttassék el az idős anya, hogy ifju, — talán sipoló anyás előraj legyen nyerhető? — Azaz röviden kifejezve: Mikor czélszerűbb anyát változtatni, — rajzás előtt, vagy rajzás után? Az „Egylet” méhtelepén hogy s miként eszközlik e műtétet? Felemlítendő körülménynek tartom, hogy alóírt sem jelenleg, sem annak idejében termékeny, tartalék anyával nem rendelkeztem.

Feleletek rovata.

Szabályul nem állíthatjuk föl, hogy az anyaméhet, csupán azért, mert 3 évet töltött, el kell pusztítani; mert számos példa bizonyítja, hogy 5—6, sőt még hét éves anyaméh is megfelelő feladatának. Ha azonban az anyaméh kimerült, a mit kétségtelenül elárul a petezés szórványosságása a népesség rendszeres apadása: elpusztíthatjuk. Erre legalkalmasabb időszak, midőn már befedett anyaház van. Ha azonban nem készül rajzásra a család: akkor, mikor már here bőven van, az anyát ki kell fogni. A hátra maradt petékből anyaházakat építenek a méhek. Tizednapra, egyet kivéve, vágjuk ki az anyaházakat, így rajzás nélkül új, fiatal anyát nyerünk.

A méhész-egyleti rendes tagsági díj 2 frt, köri tagsági díj 1 frt. A tagsági díjak Gebhardt Döme méhészegyleti pénztárnoknak küldendők Kolozsavárt. A tagsági díj fizetési kötelezettség 5 évig tart. (Alapszabály 4 §.)

Lapfelügyelő bizottság: Álbu József, Csiki J. József, Gebhardt Döme, Szentgyörgyi Lajos, Wleder József.

Szerkesztésért felelős: Bodor László.

Nyomatott Gámán János örököseinél.